

> Retouradres: Kingsfordweg 43 1043 GP Amsterdam

Aan:

De leden van de vaste kamercommissie EZK
in de Tweede Kamer der Staten Generaal
De leden van de vaste kamercommissie EZK
in de Eerste Kamer der Staten Generaal

Cc:

De leden van de vaste kamercommissie Financiën
in de Tweede Kamer der Staten Generaal
De leden van de vaste kamercommissie Financiën
in de Eerste Kamer der Staten Generaal

Invest-NL

Kingsfordweg 43
1043 GP
Amsterdam
Nederland
www.invest-
nl.nl

Contact

Wouter Bos
CEO Invest-NL
088 – 203 6705
Wouter.Bos@invest-nl.nl

Onze referentie

Datum

2 november 2020

Betreft

Stand van zaken Invest-NL

Geachte leden,

De komende weken zult u zich buigen over de begroting van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In dat licht leek het mij een goed idee u bijgaand te informeren over het reilen en zeilen van Invest-NL. Wij doen dat als staatsdeelneming uiteraard ook door middel van de reguliere afgesproken jaarverslagen e.d. maar in dit eerste jaar van ons bestaan leek het ons niettemin een goed idee u met dit interimbericht van nadere informatie te voorzien.

Algemene schets

Invest-NL is een jong en snel groeiend bedrijf. In januari gingen wij van start na een periode van opbouw en kwartiermaken die weliswaar lang was maar waarin wij nog geen onomkeerbare beslissingen mochten nemen over onze strategie of definitieve toezeggingen mochten doen aan ondernemers – zolang het parlement nog niet gesproken had. Wel werd een pijplijn opgebouwd van mogelijke opdrachten en financieringen waarmee we in januari aan de gang gingen. De vraag uit de markt blijkt zeer groot maar de gevraagde financieringen blijken ook complex en vragen veel tijd. Ook verschoven onze prioriteiten ten gevolge van de opkomst van de coronacrisis en was er de noodzaak veel nieuwe mensen te werven en in te werken. Na de aanvankelijke vertraging die dat opleverde, is Invest-NL nu, ruim driekwart jaar na de oprichting, een organisatie met weliswaar druk bezette maar goed gemotiveerde professionals die de eerste resultaten begint op te leveren.

Strategie

Invest-NL beschikt over een heel breed wettelijk mandaat: het financieren van maatschappelijke transitie en het verschaffen van toegang tot financiering aan ondernemingen. Tegelijkertijd hebben wij ook te maken met een aantal strenge randvoorwaarden: we moeten additioneel aan de markt werken, we moeten ons houden aan de Europese beschikking inzake staatssteun en we moeten de aandeelhouder zicht bieden op een bescheiden, nader af te spreken, maar positief rendement. Het is onze overtuiging dat dit alleen lukt door ons te specialiseren op een beperkt aantal gebieden waar wij toegevoegde waarde kunnen bieden en gezag kunnen opbouwen. Alleen dan blijven wij binnen de hierboven genoemde randvoorwaarden en alleen dan bouwen wij de noodzakelijke competenties op die ons in staat te stellen veel risico te nemen, meer dan de markt

geneigd is te doen, en toch een positief resultaat te halen.

Concreet betekent dit voor ons dat wij hoge prioriteit geven aan de klimaat- en energietransitie en aan het financieren van jonge snel groeiende innovatieve bedrijven (scale-ups). We profileren onszelf daarbij als impact investor hetgeen voor ons vooral betekent dat wij het maatschappelijk rendement van onze financieringen op één zetten.

We spiegelen ons daarbij aan drie Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties:

Bezetting en arbeidsmarkt

Per 1 november heeft Invest-NL 57 werknemers. 27 van hen zijn dit jaar in dienst gekomen. De bedoeling is om ultimo 2021 door te groeien naar 85 werknemers (80 fte). Invest-NL slaagt er tot nu toe redelijk in vacatures met goede professionele krachten vervuld te krijgen. Arbeidsvoorwaardelijk bewegen wij ons daarbij rond de mediaan van de financiële sector. Ons belangrijkste voordeel op de arbeidsmarkt is echter onze maatschappelijk relevante missie, de impact die we willen hebben en het feit dat jonge mensen bij ons snel bloot staan aan complexe opdrachten en grote financieringsopgaven. De keerzijde hiervan is dat het voor ons moeilijk is mid-career-professionals te werven met ons huidige arbeidsvoorwaardelijke pakket. Denk aan investment managers op specifieke gebieden als venture capital of project finance, met 5-10 jaar relevante ervaring. De tijd die hier in de praktijk voor nodig bleek, heeft dit eerste jaar remmend gewerkt op ons vermogen tempo te maken bij beoogde transacties. Gelukkig zijn inmiddels een aantal van deze vacatures vervuld.

Business Development: producten, diensten, pijplijn en resultaten

Precies zoals omschreven in de Machtigingswet, staan twee primaire processen centraal bij Invest-NL: business development (de ontwikkeltaak) en het daadwerkelijk zelf financieren en investeren (Capital). Business Development wordt gefinancierd met een jaarlijkse subsidie van het ministerie van EZK. Samen met het ministerie wordt ook een jaarplan opgesteld wat zich enerzijds goed moet verhouden tot de beleidsprioriteiten van het ministerie en anderzijds zich goed moet verhouden tot de overige activiteiten en eigen prioriteiten van Invest-NL en tot de vraag uit de markt. De activiteiten van Business Development kunnen zowel leiden tot financiering door de markt als tot financiering door Invest-NL zelf (of een combinatie van beiden).

Business Development richt zich op drie kernactiviteiten:

- Het verrichten van marktonderzoek en het verbinden van stakeholders teneinde niet of moeilijk financierbare markten, financierbaar te maken. Denk hierbij aan recent door ons gepubliceerde studies (zie www.invest-nl.nl) over de financierbaarheid van Wind Op Zee of de verschillende methoden van warmte-opslag. Hier is het ook belangrijk te vermelden dat wij met een aantal RESsen samenwerken om hun energiestrategie vorm te geven. Zo kijken we met de RES Den Haag en Rotterdam naar de aanleg van regionale warmtenetten en proberen we lessen die we daar leren en modellen die we daar ontwikkelen, als best practices uit te rollen naar andere delen van het land.

- Het begeleiden van concrete proposities. Wij begeleiden stakeholders (ondernemers, overheden en financiers) ook bij concrete individuele proposities en helpen hen deze ‘investor-ready’ te maken. Deels doen we dat met collega’s van Capital die met concrete transacties bezig zijn. Maar BD werkt minstens zozeer voor partijen buiten Invest-NL. Alle kennis die we daarbij op doen, maken we ook weer toegankelijk voor anderen. Een voorbeeld hiervan is onze opschalings- of First Time Right faciliteit. Met deze faciliteit helpen wij projecten hun ambitie op voldoende schaal waar te maken door te zorgen dat typische first-time-problemen op adequate manier worden opgelost (en de kennis daarover ook voor anderen beschikbaar komt). Zo vindt u op onze website het verhaal van PHA2USE, een samenwerkingsverband tussen private partijen en waterschappen waarbij wij mee helpen om een technologie gericht op het vervaardigen van composteerbare bioplastics uit rioolslib, in de markt te zetten.
- Het ontwikkelen van nieuw instrumentarium. Een speciaal team richt zich op het ontwikkelen van nieuwe programma’s en instrumenten, vaak ook samen met de ROM’s. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de recent aangekondigde samenwerking met het ministerie van EZK om de financiering van innovatieve scale-ups te stimuleren maar ook om het tijdens de eerste coronagolf ontwikkelde TOPSS-programma (Tijdelijk OverbruggingsProgramma Start- en Scale-ups), gericht op het versneld financieren van innovatieve scale-ups die ten gevolge van de coronacrisis hun financiering niet meer rond kregen. Ook programma’s, fondsen en andere initiatieven die ons in staat stellen gebruik te maken van beschikbare Europese faciliteiten, zoals die ook later in deze brief nog worden aangestipt, worden hier ontwikkeld.

Aan het eind van het derde kwartaal had Business Development 72 projecten onderhanden. Van deze projecten is 74% direct gerelateerd aan SDG 7, 8 of 9. Ongeveer 43% is gerelateerd aan de energietransitie.

Capital: instrumenten, pijplijn en resultaten

Ons Capital team mag het aandeelhouderskapitaal aanwenden voor financieringen en investeringen. Daarbij zijn eigenlijk alle instrumenten mogelijk: direct, indirect, senior/mezzanine/junior, vreemd en eigen vermogen en garantiestellingen.

Resultaten zijn inmiddels bereikt in drie domeinen:

- Het reguliere proces: directe financieringen. Hierbij staan financieringen die goed passen bij onze eigen strategische prioriteiten centraal. Onze eigen deal teams gaan hierover met ondernemingen en financiers in gesprek. Het gaat hier bijna altijd om zeer complexe financieringen die om maatwerkoplossingen vragen en derhalve ook veel tijd nemen, zeker als er eigen vermogen in het spel is, er sprake is van meerdere investeerders en er dus ook gesproken moet worden over waardering en zeggenschap. Op het moment van schrijven is één transactie afgerond en bekend gemaakt (Duurzaam MKB fonds) en is één transactie zo goed als afgerond. Wij gaan er dan ook vanuit dat wij einde jaar 2-4 afgesloten transacties in dit domein kunnen rapporteren. De lange doorlooptijden van deze transacties zijn in deze markt van venture capital overigens eerder regel dan uitzondering.
- TOPSS: directe aan de coronacrisis gerelateerde financieringen. Een standaardproduct (convertibele lening) is ontwikkeld waarbij in samenwerking met een private investeerder of een regionale ontwikkelingsmaatschappij, versneld financiering kan worden geboden aan innovatieve scale-ups die ten gevolge van de coronacrisis hun financiering niet rond kunnen krijgen. Deze financieringen hoeven niet per se op de impactcriteria (met name gerelateerd aan de klimaat- en energietransitie) te scoren waar in ons reguliere proces wel sprake van is. Op het moment van schrijven is één transactie afgerond en bekend gemaakt (ViCentra), is één transactie afgerond maar op verzoek van de onderneming nog niet bekend gemaakt en zijn acht aanvragen in een gevorderd stadium van bespreking.

Een achttal andere aanvragen zijn in behandeling maar overgeheveld naar ons reguliere proces. Wij gaan er dan ook vanuit dat wij einde jaar 5-10 afgesloten transacties in dit domein kunnen rapporteren.

- Fondsen. Invest-NL kan fondsen opzetten, alleen of met anderen. Invest-NL kan ook in bestaande fondsen investeren of met bestaande fondsen co-investeren. Over dat laatste vindt bijvoorbeeld overleg plaats met de Regionale Energie Fondsen. Veel tijd en moeite is de laatste weken besteed aan het opzetten van het Dutch Future Fund (zie ook onze website). Met dit ook door het ministerie van EZK nadrukkelijk gesteunde initiatief beoogt Invest-NL twee vliegen in één klap te slaan: aanbieders van venture capital voor Nederlandse bedrijven worden gefinancierd en daarmee in staat gesteld innovatieve Nederlandse jonge bedrijven te financieren. Invest-NL doet dit in samenwerking met het European Investment Fund, maakt gebruik van Europese faciliteiten en is daardoor in staat met het eigen commitment van 150 miljoen euro (inclusief een bijdrage van het ministerie van EZK van 25 miljoen euro) in totaal meer dan 1.5 miljard euro aan kapitaal te mobiliseren (inschatting EIF). Hiermee levert Invest-NL niet alleen een belangrijke bijdrage aan de doelstelling jonge innovatieve Nederlandse bedrijven toegang tot financiering te bieden, ook wordt substantieel tegemoet gekomen aan de (terechte) verwachting dat Invest-NL Europese middelen ten behoeve van Nederlandse bedrijven mobiliseert. Invest-NL zal overigens ook zelf investeren in bestaande venture capital fondsen. De verwachting is dat wij einde jaar 1-3 investeringen in fondsen kunnen rapporteren.

Naast bovenstaande zelf afgesloten transacties (Vicentra, DMKB-fonds en DFF) heeft Invest-NL nog een drietal financieringen in portefeuille die bij oprichting van Invest-NL door het ministerie van EZK aan Invest-NL zijn overgedragen. Het gaat dan om EFFF-garantiestellingen bij Purified Metal Company (hergebruik van vervuilde metalen), Blue Sphere (vergiftiging) en het zogeheten co-investerings-vehikel wat door EIF wordt gemanaged. Ook hierover is meer te vinden op onze website.

Aan het eind van het derde kwartaal had Capital exclusief TOPSS 34 proposities in behandeling van de ruim 400 dit jaar in totaal binnengekomen aanvragen. Bij ruim 90% van de in behandeling genomen aanvragen gaat het om MKB-bedrijven. Exclusief TOPSS heeft zo'n 80% van de in behandeling genomen aanvragen relevantie voor de SDG's 7, 8 en 9. Ruim 70% van de proposities (exclusief TOPSS) zijn gerelateerd aan de energietransitie.

Samenwerking met EZK

Het ministerie van EZK hecht beleidsmatig belang aan het waarborgen van voldoende financiering voor innovatieve snel groeiende bedrijven en voor het MKB in het algemeen, zeker ook in crisistijden. Dit wordt weerspiegeld in het wettelijk mandaat van Invest-NL waarin ook sprake is van een taak m.b.t. het toegang bieden tot financiering, juist ook voor MKB en innovatieve snel groeiende bedrijven. De afgelopen week hebben het ministerie en Invest-NL met het oog daarop een samenwerkingsovereenkomst afgesloten die ziet op samenwerking op drie gebieden die door zowel het ministerie als Invest-NL gezien worden als cruciaal voor het innovatiever maken van de Nederlandse economie. Invest-NL en het ministerie maken daar elk 250 miljoen euro voor vrij.

Het gaat daarbij om:

1. Het Dutch Future Fund. Zoals hierboven beschreven maakt Invest-NL hier 125 miljoen euro voor vrij en het ministerie van EZK nog eens 25 miljoen euro. Doel is generiek, d.w.z. zonder ons per se op één sector of technologie te richten, het venture capital landschap in Nederland te versterken en daarmee de financieringsmogelijkheden voor innovatieve snel groeiende ondernemingen te vergroten. Hiermee wordt een veelvoud van private en Europese financiering voor Nederlandse scale-ups gemobiliseerd.
2. Deep Tech Initiative. Het Nederlands venture capital landschap blijft ook met DFF gaten vertonen. Met name grote kapitaalintensieve innovaties (hier voor het gemak geduid als 'deep tech') blijken moeilijk financierbaar en het aantal fondsen wat zich hier op richt, is gering. Invest-NL en het

ministerie van EZK vinden het belangrijk dat hier verandering in komt. Dat komt de robuustheid van de Nederlandse industriële structuur ten goede maar levert bijvoorbeeld ook een bijdrage aan het financieren van innovaties die van belang zijn voor de energietransitie. Invest-NL en het ministerie zijn samen met TechLeap en Rom's in gesprek over fondsstructuren die hier bij kunnen helpen.

3. Non bancaire MKB-financiering. Uit vorige crises weten we dat juist non-bancaire financiering in crisistijden soelaas kan bieden voor het MKB omdat daar een focus op het MKB bestaat, het productaanbod flexibel is en er een hogere risicotolerantie bestaat; dit terwijl banken in crisistijd geneigd zullen zijn zich op grotere klanten te richten en hun kredietcriteria juist aan te scherpen. Invest-NL en het ministerie gaan samen een vehikel ontwikkelen om, al of niet samen met EIF, deze financieringsbron voor het MKB verder te ontwikkelen en stimuleren.

Deze initiatieven worden gezamenlijk gefinancierd. De precieze invulling wordt in nader overleg samen met EZK bepaald.

Europese middelen

Naast de oprichting van het Dutch Future Fund, lopen er ook andere trajecten die Invest-NL in staat moeten stellen gebruik te maken van beschikbare Europese faciliteiten.

Ik noem er in dit verband twee:

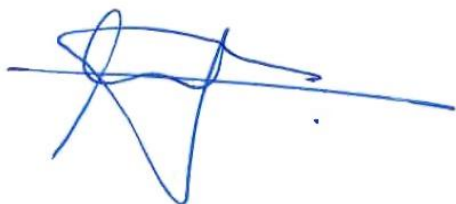
- Invest-NL heeft succesvol een assessment doorlopen om gebruik te kunnen maken van de zogeheten InnovFin SME Guarantee. Dit betekent dat wij financiering kunnen verschaffen met een onderliggende garantie van EIF waardoor het mogelijk wordt ook zeer risicovolle financieringen acceptabel te prijzen. De hiervoor benodigde juridische documentatie wordt één dezer dagen getekend waardoor wij snel van deze faciliteit gebruik zullen kunnen maken.
- Invest-NL is nog bezig met het doorlopen van het zogeheten Invest EU Pillar Assessment. In deze procedure worden al onze processen en systemen onder de loep genomen. Bij positieve uitkomst krijgen wij de mogelijkheid om bij financieringen die gebruik maken van de faciliteiten van Invest EU, een korter proces te doorlopen dan het geval zou zijn geweest bij de gebruikelijke route langs EIB/EIF-instanties. Dit assessment is tijdrovend maar geeft ons beter en sneller toegang tot beschikbare Europese middelen. Rondvraag bij Europese zusterinstellingen leert ons ook dat iedereen dit doet en de voordelen hiervan substantieel acht.

Tenslotte

Samenvattend constateer ik dat Invest-NL op stoom is gekomen en zowel met betrekking tot business development als met betrekking tot directe en indirecte financieringen op schema ligt. De winkel is open maar wordt nog steeds verbouwd en uitgebreid. Onze pijplijn zit vol en al onze teams zijn hard aan het werk. Los van de druk die dat oplevert, betekent het gelukkig ook dat er bewezen vraag is naar wat Invest-NL voor publieke en private partijen kan betekenen. Wij zullen er alles aan doen om die verwachting waar te maken.

U kunt uiteraard altijd bij mij terecht voor een verdere toelichting,

Met vriendelijke groet,

Wouter Bos
CEO Invest-NL